

EESTI EVANGEELIUMI KRISTLASTE JA BAPTISTIDE KOGUDUSTE LIIT
KÕRGEM USUTEADUSLIK SEMINAR

Meeri Jakobson

**LAPSEST LÄHTUV KOGUDUSE LASTETÖÖ - BAASKOOLITUS
KOGUDUSE LASTETÖÖ TEGIJATELE.**

Projekt

Juhendaja: Kadi Tingas, BA

Tallinn 2023

Olen töö koostanud iseseisvalt. Olen kõigile lõputöös kasutatud autorite töödele, põhimõttelisele seisukohtadele ja muudest allikates pärinevatele andmetele viidanud.

Sõnade arv (ilma bibliograafia ja lisadeta): 4575

Autor (allkiri)

..... (kuupäev)

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. KOOLITUSE VALMIMINE	8
1.1 Varasemad koolitused lastetöö tegijatele	8
1.2 Ajurünnak koguduste lastetöö tegijatega	11
1.3 Küsimused lastetöö tegijatele, nende vastused ning analüüs	12
1.4 Koolituse ettevalmistuse protsess	14
2. VALMINUD AINEKAVA	17
2.1 Õppekava õpiväljundid ja nende põhjendused	17
2.2 Hindamismeetodite valik ning põhjendused	19
2.3 Ainekava sisu	20
KOKKUVÕTE	23
SUMMARY	25
KASUTATUD KIRJANDUS	26
LISAD	29
Lisa 1 - Ainekava	29
Lisa 2 - tegevuskonspekt	34
Lisa 3 - sisend kõnelejale	37

SISSEJUHATUS

Käesolev lõpuprojekt on koolitus koguduse lastetöö tegijatele lastetöö tervikpildi tekitamiseks, et mõista ja paigutada lastetöö tegijat lastetöö enda kui ka koguduse konteksti.

Järgnevalt on välja toodud mõned mõisted ja põhiterminid, mis vajavad selgitamist:

- **Koguduse lastetöö** - ühe koguduse või koguduste koostööna planeeritud ning läbiviidud tegevus 3-12 aastaste laste kaasamiseks kogudusse ning nende üldise, aga ka vaimuliku arengu toetamiseks. See võib võtta erinevaid vorme (nn pühapäevakooli tunnid, lastekad, lastekirik, lastelaagrid jne)
- **Lastetöö kohtumine** - koguduse või meeskonna poolt planeeritud konkreetne tegevus või kohtumine lastega.
- **Eesti EKB liit** - Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit
- **Lastetöö tegija** - inimene, kes teeb koguduses lastetööd

EKB Liitu kuulub 85 kogudust, millest lapsi osaleb lastetöös 836.¹ Lapsed on aga olnud Jumala plaan juba loomisest peale (1Ms 4) ning Jumala eesmärk, et inimesed saaksid järglasi (1Ms 1:22, 1Ms 9:7). Ka Jeesuse jaoks olid nad elu loomulik osa (Mt 19:14, Lk 18:16). Jeesus isegi seadis laste usku eeskujuks ning kasutas lapsi ka näitena, et jüngreid õpetada (Mk 9:36). Seega on igati loomulik, et lapsed on koguduses ja osa kogudusest ning ka nendel on õigus osa saada Jumala riigist. Samuti on lastega tegelemine oluline osa koguduse jätkusuutlikkusest - nemad on ühel hetkel need, kes koguduse juhtimise ja toimingud üle võtavad, seega on igati oluline nendega tegeleda ning neile nende eale ja arengule vastavat sisu pakkuda.

Antud töö autor on osa Tartu Kolgata Koguduse lastetööst 6 aastat, tegeledes 3 - 12 aastaste lastega. Puutudes kokku erinevate lastetöö tegijatega nii Kolgata koguduses, aga ka teistes kogudustes, täheldati, et lastega tegelevad pigem noored tüdrukud või noored lapsevanemad. Neile küll meeldib lastega tegutseda ja toimetada, aga vestlustest selgub, et paljudel puudub pedagoogiline taust. Autor on tähele pannud, et noored on tihti peale küsimuse ees, kuidas hoida

¹ Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, "Koguduse liikmeskond" - *Üle mõistuse rahu. Elust ja teenimisest 2023. Aastal* (Tallinn: Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, 2024), 49-52

distsipliini, kuidas lastele rääkida Jumalast nii, et see päriselt lastele arusaadav oleks ning et nad seda ka oma elus rakendaksid, kuidas lapsi kaasata ning tegevused nende jaoks põnevaks teha. Märgati ka seda, et abimaterjalina kasutatakse kellegi teise poolt kujundatud materjale, mis võivad olla küll eesti keeles ja väga hästi ülesse ehitatud ning anda sisendi lastega kohtumise toimimiseks, kuid ei arvesta konkreetse koguduse, koguduses käivate lastega ning lastetöö tegijaga ja võivad tihtipeale olla tõlkematerjalid muust keelest ja kultuuriruumist. Seetõttu ei pruugi materjalidest mahavõetud tegevuskava toimida ning oluline on, et inimene, kes tegeleb lastega, ka ise mõistaks ning tajuks, millised need lapsed on ja mida nemad vajavad - mida materjalist võtta ja mida jätta. Pedagoogilised teadmised aitavad lastega paremini arvestada ning jõuda eesmärkide täitumiseni, et Jumala Sõna jõuaks päriselt lasteni.

Seega on antud projekti eesmärgiks luua koolitus, mis:

- annaks lastetöö tegijale tervikpildi taju, kus asetuvad omadele kohtadele lastetöö isiklik elu ja jumalasuhe, kogudus ning teised kogudused ja nende lastetöö tegijad.
- annaks lastetöö tegijale esmased pedagoogilised teadmised laste arengust, et seeläbi paremini tajuda ja märgata lapsi ning nende vajadusi.
- Oleks kättesaadav ja läbitav nii individuaalselt kui ka meeskonnana.

Lõpuprojekti eesmärgiks on koolitus “Lapsest lähtuv koguduse lastetöö”. Koolituse toimumisaeg on 2024/2025 sügis/talv. Koolitus viiakse läbi kohtumistena Kõrgema Usuteadusliku Seminari õpperuumides ning osaliselt ka veebikeskkonnas Moodle, kuhu on ülesse laetud õppevideod ning konspektid ja ka test enesekontrolliks. Lisaks on see ka koht, kuhu koolituse läbijad saavad panna oma iseseisvad tööd ning saada tagasisidet ja vahetada mõtteid. Valminud on ainekava ning tehtud kokkulepped ning suurem ettevalmistus koolituse toimumiseks.

Antud töö koosneb kahest osas. Esimene osa annab ülevaate koolituse loomise ettevalmistusest. Sinna on koostatud ülevaade, millised koolitused on varasemalt lastetöö tegijatele tehtud. Lahti on kirjutatud ka lastetöö tegijatega zoom-kohtumise tulemused ning ülevaade koolituse koostamise protsessist. Töö teine osa keskendub ainekavale - õpiväljundid ja hindamismeetodid. Seejärel on lahti kirjutatud ka täpsem ainekava sisu.

Töös on põhiliselt kasutatud teoseid “Jätkusuutlik lastetöö koguduses”, kust on võetud ülevaade koguduse lastetöö ajaloost ning saadud ka mõningad üldised teadmised ja tervikpilt koguduse lastetöö kohta. Pedagoogiliste teadmiste ja laste arengu ning õppimise teemadel on antud töös tuginetud raamatutele “psühholoogia”, mis annab ülevaate inimese psühholoogiast ning arengust ja “õppimine ja õpetamine koolieelses eas”, kus on detailsemalt välja toodud laste areng ning oskused ja õppimise protsess.

1. KOOLITUSE VALMIMINE

1.1 Varasemad koolitused lastetöö tegijatele

Lastetöötegijate koolituse ettevalmistusprotsessis tutvuti varasemalt läbiviidud koolitustega. See andis ülevaate, milliseid teemasid on varasemalt koguduse lastetöö tegijatele pakutud ning millised teemad järjepidevalt ülesse kerkivad - nendest on vaja jätkuvalt rääkida. Kuna lastetöö tegijad ja koguduse lastetöö ning laste arenguga seonduv on pidevas muutumises, on fookusesse võetud just lähiajal toimunud koolitused.

Oikumeenilise lastetöö käsiraamatu “Jätkusuutlik lastetöö kogudustes” alguses on lühidalt välja toodud lastetöö ajalugu Eestis. Ehkki lapsed on läbi ajaloo olnud osa kogudusest, on lastetöö tegijate koolitamisele algus pandud juba 20. sajandi algusest. Baptistikogudustes hakati andma materjale välja ajakirja “Teekäija” kaudu ning anti välja veel mitmeid lisamaterjale, mis lastetöö tegijat tema töös toetasid. Esimene pühapäevakooliõpetajate konverents toimus 27. detsembril Tallinnas. Sealt edasi on välja antud mitmeid erinevaid materjale ning läbi viidud erinevaid koolitusi. Nõukogude ajal kasutati pörandaaluselt materjale, mis olid juba varasemast kasutusel ning nõukogude aja lõpuperioodil tulid materjalidega appi ka soomlased. Peale taasiseseisvumist kasvas pühapäevakoolis käivate laste arv hüppeliselt, mis tingis vajaduse uute materjalide ja uute töötegijate väljakoolitamise järgi. Niisiis hakati välja andma ajakirja “Päikesekiir” ning taasavatud Tartu Kõrgemas Usuteaduslikus Seminaris said 90ndate alguses koolituse 170 lastetöö tegijat.²

Hilisematest koolitustest on välja tuua 2007/2008 õppeaastal toimunud täiendkoolitus “Jätkusuutlik lastetöö”. Koolitust viisid läbi M.Tankler, M. Vahermägi, I.Lilienberg, L.Lilleoja, P.Havakats, K.Hendrikson, E.Pilli, T.Pilli, K. Valk. Koolituse mahuks oli 44 akadeemilist tundi, mille käigus läbiti järgnevad teemad:

- Lapse sotsiaalne areng ja kasvukeskkond
- Koguduse lastetöö eesmärgid, põhimõtted, perejumalateenistus
- Lastetöö metoodika ja planeerimine

² Olga Schihalejev, Kaisa Kirikal toim., *Jätkusuutlik lastetöö koguduses* (Tallinn: Eesti Kirikute Nõukogu, 2012), 20-21,35-36.

- Väljundipõhine lähenemine lastetöös
- Ühiskondlik kirjaoskus ja uued suunad lastetöös
- Käeline tegevus
- Avalik esinemine
- Oma tegevuse analüüs õpetajana.³

2012/2013 õppeaastal viidi koostööna Kõrgema Usuteadusliku Seminari, Eesti EKB Liidu Noorsootöö Keskuse ja Eesti Lastemisjoni vahel läbi lastetöö tegijate koolitus “Pusle”. Ka selle koolituse maht oli 44 akadeemilist tundi. Koolitusele sõnastati järgnevad õpiväljundid, mida koolituse läbinu on omandanud:

- Sõnastada pühapäevakooli eesmärgid nii, et need toetavad õppimise jätkumist ka peale pühapäevakooli
- Arvestada pühapäevakooli töös laste ealiste iseärasustega ning nende maailmapildi kujunemise protsessiga
- Planeerida õppeprotsessi terviklikult, integreerides Piibli keskset sõnumit ja koguduse õpetust
- Kasutada sobivat pühapäevakooli töö metoodikat
- Analüüsida ennast õpetajana ja parandada selle põhjal oma tööd⁴

2019. Aasta 1. mail toimus konverents - koolitus “Kasvame koos”. Koolituse pikkus oli 7 tundi. Koolitusel kõnelesid Gunnar Kotiesen, Peeter Tamm, Kata Lige, Johanna Rosenthal, Tiina Kask, Matt Edminster, Kaileen Geidik, Merle Kotiesen, Lisette Ulla, Mari Vahermägi ja Enely Lehtme. Puudutati järgmisi teemasi:

- Lastetöö nägemus nii koguduse keskel kui ka väljaspool kogudust
- Uued töötegijad
- Suhestumine kaasaegse lapsega ning temani jõudmine⁵

³ Lastetöö koolituse tunnistused 2007-2008, Jätkusuutlik lastetöö, 12. märts 2008. Kaust: 20 taiendkoolitused, 2007-2008, lastetöö. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online arhiiv.

⁴ Lastetöötegijate koolitus puzzle tunnistused, Lastetöötegijate koolitus “Pusle”, 03. aprill 2013. Kaust: 20 taiendkoolitused, 2013. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online arhiiv.

⁵ Lastetöö konverents “Kasvame koos” tunnistused, 03.mai 2019. Kaust: 20 taiendkoolitused, 2019. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online arhiiv.

15. mail 2021 toimus Tartus lastetöö visioonikoda. Visioonikoja eesmärgiks oli sõnastada, mis on LNK roll Eesti vabakiriklikus jumala-riiklikus pildis koguduste toetamisel ja ühises tegutsemises. Mõeldi ka lastetöö suure pildi ja seda iseloomustavate joonte ja väärtuste peale. Leiti, et need jooned ja väärtused võiksid olla, et lastetöö on avatud nii sissepoole kui ka väljapoole kogudust, ühtib vabakirikliku identiteediga, käib peredega käsikäes ning loob võrgustikku. Samuti kandub lastetöö üle põlvest põlve, on atraktiivne ja nõrgematega arvestav. Lisaks tuldi välja ka erinevate ideedega - võrgustike loomine (sh ühiste ürituste korraldamine), koolitused lapsevanematele, materjalid. Arutati ka lastetöö pilti toomise ja erinevate lastetöö võimaluste üle ning käidi välja mõttena videoformaadis lastejuttude tegemine.⁶

2022 ja 2023 aastal toimusid ka lastetöö pesakonnad. Selle näidispäevakava uurides selgub, et seal vahetati ennekõike mõtteid, mis on lastetöö eesmärk. Täpsemalt vahetati mõtteid, kuidas võiksid kogudus ja lastetöö valdkond omavahel paremini lõimitud olla. Lisaks ka see, millised on lastetöö tegijate vajadused ning mida lastetöös muuta, et see oleks efektiivsem.⁷

Jaanuaris 2024 toimus Pühajärvel ka Lastetöö Sütik. Hele Riit viis läbi praktilise ja kaasahaarava seminari lastetöö meeskonna loomisest ja selle hoidmisest. Seejärel rääkis Külvi Teder laste usulise arengu toetamisest läbi erinevate vanuseastmete ning puudutas sealjuures ka meeleolu ja keskkonna teemasid. Päeva lõpetas Mari Adamson, kes rääkis lastetöö tegija vaimse tervise hoidmisest.⁸

Teemad, mida läbi nende koolituste on ikka ja jälle puudutatud on laste (usuline) areng ning sellest lähtumine, lastetöö eesmärgid ja planeerimine ning lastetöö suhestumine kogudusega. Välja on joonistunud ka lastetöö tegija eneseanalüüs. Kuna neid teemasid on järjepidevalt käsitletud ning lastetöö on pidevas muutumises, on oluline neid teemasid ka käesoleva koolituse raames käsitleda. Läbi on käinud ka meeskonnatöö olulisus, kuna koguduse lastetöö toimub meeskonnas ning on tihedalt seotud ka kogudusliku üldmeeskonna tööga. Oluline ka puudutada vaimse tervise teemat, kuna käesolevad ajad on ärevad ja vaimse tervise hoidmisele on oluline tähelepanu pöörata. Eesti rahvastiku vaimse tervise uuringust selgus, et igal viiendal

⁶ Kadi Tingas, Messenger sõnum autorile, 22. jaanuar 2024.

⁷ Kadi Tingas, Messenger sõnum autorile, 22. jaanuar 2024.

⁸ "Lastetöö Sütik '24", Eesti EKB Liit, <https://kogudused.ee/lastetoo-sutik24/> (vaadatud 22. aprillil 2024)

täiskasvanud on risk depressioonile ning igal neljandal täiskasvanul risk üldisele ärevushäirele.⁹ Hea vaimne tervis annab lastetöö tegijale jätkusuutlikuse oma tööd teha.

1.2 Ajurünnak koguduste lastetöö tegijatega

Kursuse ettevalmistuse teine etapp oli sõnastada ainele konkreetsed õpiväljundid toetudes piiritletud sihtgrupile (koguduse lastetöö tegijad) ning eesmärgile. Selleks kutsuti kokku grupp lastetöö tegijaid, et koos nendega läbi mõelda aine õpiväljundid ja sisu ning selgitada välja vajadused, mida koolitus peaks aitama täita. Lastetöö tegijate gruppi kutsuti erineva tausta ja kogemusega lastetöö tegijad erinevatest EKB Liidu kogudustest. Koguduste valimisel lähtuti esmalt sellest, et koguduses oleks aktiivselt tegutsev ja toimiv lastetöö. Seejärel vaadati ka koguduste vahelisi erinevusi (traditsioonilisus, vanus jne) ning viimaseks aspektiks koguduste valimisel oli ka lastetöö suurus ning silmapaistvus Liidu tasandil. Kõiki neid aspekte arvesse võttes, said kaasatud järgmised kogudused:

- Antsla Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Kogudus
- Rakvere Karmeli Kogudus
- Tartu Kolgata Kogudus
- 3D
- Kohila Baptistikogudus.

Nendest said omakorda valitud aktiivsed lastetöö tegijad, kellel kõigil oli erinev taust ning erinev kogemus.

Seejärel arutleti juhendaga läbi küsimused, mida Zoom - kohtumisel küsida. Küsimuste eesmärk oli aidata kaardistada, milline on tänapäeva laps ning tema vajadused. Kaardistada sooviti ka lastetöö tegijate väljakutsed ning vajadused. Et kohtumist lõpetada positiivsete mõtetega, sai räägitud ka sellest, milline võiks olla Jumala ja lastetöö tegijate arvates unistuste lastetöö ja millised on suurimad rõõmud.

Zoomkohtumisel osales 5 lastetöö tegijat. Kõik esialgu kutsutud ei saanud osaleda zoom - kohtumisel, kuid olid nõus avaldama oma arvamust ja mõtteid läbi küsitluse. Seega said küsimused pandud küsimustiku vormi ning juhendaja nõusolekul saadetud ülejäänud lastetöö tegijatele. Kokku on kajastatud 8 lastetöö tegija vastused.

⁹ Tervise Arengu Instituut, Tartu Ülikool. *Eesti rahvastiku Vaimse Tervise uuring*. (Tartu, 2022) <https://tai.ee/sites/default/files/2022-06/Eesti%20rahvastiku%20vaimse%20tervise%20uuring.pdf>

1.3 Küsimused lastetöö tegijatele, nende vastused ning analüüs

Kuna lastetöö sihtgruppiks on laps ja lastetöö lapsekeskne, küsiti lastetöö tegijatelt, milline on tänapäeva laps. Küsimus oli mõeldud häälestusena ning aitas mõelda, milline on tänapäeva laps ja sellest tulenevalt sai mõelda ka tema vajaduste peale. Lastetöö tegijad tõid välja, et tänapäeva laps on aktiivne ning seetõttu vajab palju vaheldust, et ta suudaks oma tähelepanu hoida. Samas on tänapäeva lapsed uudishimulikud ning tunnevad teemade vastu sügavat huvi, mistõttu on oluline võtta nendega aega ja selgitada, kuid sealjuures on nad peale selgituste kuulamist otsusekindlad. Toonitati, et tänapäeva laps palju tunnustust ning armastust.

Tulenevalt eelhäälestusest ning koos sõnastatud tänapäeva lapse kirjeldusest oli järgmine arutelu punkt tänapäeva lapse vajadused. See on oluline, mõistmaks, mida peab lastetöös silmas pidama, et lastetöös osalemine last kõnetaks. Oluline on, et lisaks täidetud baasvajadustele (turvatunne, toit, peavari, riided jne) peavad tänapäeva lapsed teadma, et nad on olulised - nende arvamust kuulatakse ja hinnatakse ning et nad tunnevad ennast armastatuna. Nad vajavad suunamist ja abi, et tulla toime emotsioonidega ning oma tähelepanu teadliku suunamisega. Siit kajastub just täiskasvanu roll. Täiskasvanul on toetaja roll. Ta hoolitseb, et laste baasvajadused oleksid täidetud ning abistab last vaiksete hetkede võtmisel ning tähelepanu teadlikul suunamisel.

Liikudes edasi lapse perspektiivist lastetöö tegija perspektiivi, uuriti, millised on väljakutsed lastetööd tehes. Laste hajuva tähelepanu tõttu toodi siinkohal esile distsipliini hoidmine läbi köitvate tegevuste ja meetodite. Laste kõnetamine ja nendele köitvate tegevuste väljamõtlemine oli ka veel omaette väljakutse, mida esile toodi. Samuti toodi mure kohana välja vähene osadus kogudusega, mis on seotud ka lastetöö tegija enda jumalasuhte, vaimuliku elu ning vaimse tervisega.

Üheskoos püüti kaardistada lastetöötegijate vajadusi, mis on osaliselt seotud ka väljakutsetega. Vajaduste väljaselgitamine aitab käesoleva töö raames koostavale koolitusele anda sisu, mis võiks neid vajadusi täita. Lastetöö tegijad tõid välja, et vajavad erinevaid materjale ja teadmisi. Selle kõrval tuge pastori kui koguduse liikmete poolt, kaasa arvatud lastetöö meeskonna poolt. Vajatakse meeskonda, mis toimib hästi ning seisab lastetöö tegija seljataga. Antud koolituse

jooksul puudutatakse teemasid ja kasutatakse erinevaid materjale, mis aitavad lastetöö tegijaid nende vajaduste täitmisel või nende täitumise poole suunamisel.

Seejärel toodi välja erinevaid teemasid, mida koolitus võiks käsitleda. Selle kaudu saadi veel mõtteid ja sisendit. Lastetöö tegijad said rääkida, mida nad vajavad ning mida oleks veel oluline käsitleda, et saada tervikpilti. Siinkohal mainiti laste (usulist) arengut. Kuid olulise lisandina toodi haridusliku erivajadusega lapsega (HEV - laps) töötamine ja talle vajaliku toe pakkumine. Samuti ka erinevad infotehnoloogilised vahendid lastetöös ning juba ka eelpool koolitustest läbikäinud teemad nagu koostöö kogudusega ja meeskonnaga. See on andnud kinnitust teemade olulisuse kohta ning lisanud HEV - lapsega töötamise ja infotehnoloogiliste vahendite aspekti. Antud teemad langevad kokku eelpool väljatoodud väljakutsete ja vajadustega. Distipliini teema on seotud laste vaimuliku arenguga ning HEV - lastega. Lastetöö suhestumine kogudusega katab nii toe ja teadvustatud visiooni ja eesmärkide teemat, aga ka meeskonna teemat, kuigi selle võib ka eraldi välja tuua. Mida teemadena võib eraldi välja tuua on suhtlemine lapsevanematega ning infotehnoloogilised vahendid, kuigi viimane katab osaliselt ka materjalide teemat.

Unistuste lastetöö erinevate koguduste lastetöö tegijate jaoks on midagi, kuhu on kaasatud terve kogudus ja erinevad põlvkonnad. Lastetöö käigus saab Jumal läbi Püha Vaimu hakata tegema tööd lastetöös osaleva lapse elus. Selle tulemusena otsustab laps järgida Jeesust ning kinnitab seda hiljem ka ristimises. Ka siin on näha kattuvust eelpool väljatoodud teemadega. Eelpool nimetatud teemad nagu koostöö kogudusega, laste arengu mõistmine viivad suuremas plaanis lastetööd välja toodud unistuste suunas.

Lõpetuseks tõid lastetöö tegijad välja ka rõõmud, mille hulka kuulusid laste armastus ja siirus ning nende vahetu suhtlemine ja ka see, kui mõni laps jõuab lõpuks päästmiseni ja ristimiseni.

Kursus saab olema mõeldud lastetöö tegijatele ning seetõttu on oluline, et kursuse formaat vastaks nende vajadustele. Zoomi-kohtumisel toodi välja, et koolitus võiks olla läbitav hübriidainena. See tähendab, et mingil määral võiksid kohtumised toimuda kohapeal. Lastetöö tegijad saaksid kogemusi jagada ja üksteise kogemustest õppida. Siiski võiks olla ka osa e-ainena, mis annab võimaluse ise oma õppimist ja aega juhtida. Koduste töödena sooviti midagi praktilist, mis aitaks lastetöö tegijat tema teenimises.

1.4 Koolituse ettevalmistuse protsess

Koolituse koostamist alustas töö autor kõigepealt isekeskis tehes ajurünnakut, mida üldse sellise koolituse juures võiks puudutada. Autor tugines enda lastetöö kogemusele, oma lastetöö meeskonnaliikmete ja lapsevanemate tagasisidele ning pedagoogilistele teadmistele. Samuti mõtles ta üldise eesmärgi koolitusele, tutvustamaks seda juhendajale ning Kõrgema Usuteadusliku Seminari rektorile Einike Pillile. Seejärel saadi kokku juhendada Kadi Tingase ning Einike Pilliga, et läbi mõelda protsess, kuidas koolituse koostamisel edasi minna. Arutelu tulemusel leiti, et võiks tutvuda varasemate koolitustega ning sellega paralleelselt panna kokku ka grupp erinevate koguduste lastetöö tegijatest, et küsida ka nende arvamust, mis oleks oluline sellise koolituse juures.

Seejärel koostas töö autor grupi, kuhu olid kaasatud erinevad lastetöö tegijad ning leppis nendega kokku aja zoomkohtumiseks. Kuna kõigile zoom-kohtumise aeg ei sobinud, siis koostas autor Google Forms küsitluse nende jaoks. Kohtumisel saadud sisendit on kajastatud käesoleva töö eelnevates lõikudes. Saadud sisendi põhjal kujundas töö autor koolituse kava ümber - esialgu oli mõtte teha täielikult e-aine, aga lastetöö tegijate soovil, said lisatud hoopis päris kohtumised. E-ainest sai hübriidaine. Samuti pani autor paika esialgsed õpiväljundid ja teemad ning inimesed, kes mingeid teemasid võiksid käsitleda. Esialgne ainekava saadeti Einike Pillile ülevaatamiseks - koos täpsustati õpiväljundeid ning paigutati ümber ja lisati erinevaid teemasid. Kujundati tervikpilt ainekava kohta, misjärel koostas autor ainekava puhtandi.

Seejärel oli vaja tegeleda videote filmimisega. Võeti ühendust erinevate inimestega ning lepiti kokku filmimise aeg. Juba protsessi alguses võeti ühendust ka Hans-Kristen Sapasega, kes oli nõus aitama filmimisega ning monteerimisega. Loengupidajatele sai saadetud ka sisend nende osa ettevalmistamiseks. Paraku töö autori ning kaasosalistest sõltumatutel asjaoludel lükkus nelja video filmimine mõne kuu võrra edasi. Otsus tugines ka sellele, et siiski saada võimalikult kvaliteetne sisu. Videote filmimisel peeti kinni koostatud ajakavast ning lepiti kokku, kuidas videod monteeritud saavad. Abijõuks tehnika tassimisel erinevate lokatsioonide vahel ning tehnika ülesseadmisel oli Karl-Emil Kase.

Samuti said tehtud kokkulepped ka nendega, kes osalevad kohapealsetel loengutel. Nendega said üldiselt läbi räägitud plaan, kuid aja lähenedes võib see veel täpsustuda. Samuti sai ülesse ehitatud ka Moodle keskkond aine jaoks.

2. VALMINUD AINEKAVA

2.1 Õppekava õpiväljundid ja nende põhjendused

Koolituse ainekava koostamiseks on aluseks võetud teemad, mida on varasemalt käsitletud ning sisend, mis saadi koguduse lastetöö tegijatega zoomkohtumisel. Vormiliselt on aluseks võetud Kõrgema Usuteadusliku Seminari ainekava vorm¹⁰ ning tutvutud sai ka ainete “Kristlik spiritualiteet ja spiritualiteedi praktika”¹¹ ning “Laste ja noorte vaimuliku arengu toetamine”¹². Viimasest ainekavast on saadud inspiratsiooni õpiväljundi sõnastamiseks ning esimene andis hea ülevaate, kuidas õppejõud on ainekava vormistanud ja täitnud.

Lähtudes aine eesmärgist, varasematelt koolitustelt kuuldust, zoomkohtumisest koguduse lastetöö tegijatega ning õppekava koostamise juhendmaterjalist, said koolituse ainekavasse koostatud järgmised õpiväljundid: ¹³

1. Aine läbinu analüüsib ennast lastetöö tegijana ja kristlasena, enda jumalasuhet ja vaimset tervist, et teha lastetööd jätkusuutlikult.

Jumal on juba loomisloost peale tahtnud inimesega suhelda¹⁴ - selle viitab näiteks asjaolu, et Jumal tuli Aadamat ja Evat otsima. Hb 13 manitseb Paulus ka pidama Jumala kärke, sealjuures viitab ta ka sellele, et Jumal ei jäta inimest ning on abimees. Jh 15:14 viitab ka, et on Jumala

¹⁰ Einike Pilli, e-kiri autorile, 18. märts 2024.

¹¹ Kõrgem Usuteaduslik Seminar, “Ainekava. Kristlik spiritualiteet ja spiritualiteedi praktika”. <https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2024/01/Kristlik-spiritualiteet-2023-24-1.pdf> (vaadatud 4. mail 2024).

¹² Kõrgem Usuteaduslik Seminar, “Ainekava. Laste ja noorte vaimuliku arengu toetamine.” [file:///Users/meerijakobson/Downloads/Ainekava-1%20\(1\).pdf](file:///Users/meerijakobson/Downloads/Ainekava-1%20(1).pdf) (vaadatud 4. mail 2024).

¹³ Sigrid Aruväli, Heili Kaldas, Einike Pilli, Signe Reppo, *Juhendmaterjal täienduskoolituse õppekava koostamiseks*. Tartu: Haridus- ja teadusministeerium, 2016.

¹⁴ Dallas Willard, *Hearing God. Developing a Conversational Relationship with God*. 8-9 https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=sSUvEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT4&dq=relationship+with+god&ots=b9AETwAyt0&sig=qJwEz2rAz07j7fVWIFF2I2LLCk0&redir_esc=y#v=onepage&q=relationship%20with%20god&f=false

sõber, kes kuuleb Tema käsku¹⁵. Seega on oluline, et lastetöö tegijal oleks aega olla palves, lugeda Jumala Sõna, et mõista Jumala tahtmist - omada toimivat Jumalasuhet.

WHO kohaselt on vaimne tervis osa inimese terviklikust tervisest. See on vaimse heaolu seisund, kus inimene suudab toime tulla igapäevaelu pingetega, tunnetada enda võimeid, õppida ja töötada hästi ning panustada kogukonda¹⁶. Lastetöö juures on oluline, et lastetöö tegija suudaks teha oma tööd, ise arenedes ning tuues välja enda parima, et panustada koguduse lastesse ja teha seda jätkusuutlikult.

2. Aine läbinu planeerib ja teostab lastetööd lähtudes koguduse ja lastetöö õppijakesksetest eesmärkidest, mis arvestavad laste arengu ja vajadustega.

Lastetöö lahutamatu osa on õppimine - laps õpib läbi mängude ja vestluste Piibli tõdesid. Õppimine on oma olemuselt siiski keeruline protsess, mis toimub kahe poole vahel. Oluline on siinkohal, et just õppija on see, kelles peab toimuma muutus ja kelles teadmised peavad väljenduma. Einike Pilli on toonud välja, et õppimise võti on õppija käes, seega on oluline, et kõik, mis õppeprotsessis toimub, oleks õppijakeskne. Arvestaks, tema huvide, eelduste ja eesmärkidega.¹⁷ Õppijaga arvestamine on oluline, et õppimine oleks efektiivne.¹⁸

Külvi Teder on Õpetajate Lehes ilmunud artikkel “Alusharidus - kas alus haridusteele? I osa” toonud välja, et oluline on, et laps ise saaks võimalikult palju ise läbi teha, kogeda ja katsetada.

3. Aine läbinu kasutab lastetööd tehes erinevaid õppemeetodeid ja visualiseerimise vahendeid, sh digivahendeid.

Erinevad õppemeetodid ja visualiseerimise vahendid aitavad õppesisu paremini mõistetavaks teha ning kaasavad erinevaid meeli. Väikelaste puhul on see eriline just seepärast, et neile jäävad paremini meelde just need detailid, mis on värviliselt ja hästi esile toodud.¹⁹

¹⁵ “John 15”, Biblehub Interlinear, <https://biblehub.com/interlinear/john/15.htm> (Vaadatud 4. mail 2024).

¹⁶ World Health Organizatin, *Mental Health*, https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwrcKxBhBMEiwAIVF8rI8ByfOBRGjwKPJ6CrB7J6Qi3C19IvYj4ZmDwAhCcmp8tWxBYpXjrhoCd70QAvD_BwE (Vaataud 4. mail 2024).

¹⁷ Einike Pilli, “Terviklik elukestva õppe kontseptsioon Eesti protestantlike koguduste kontekstis”, doktoritöö (Tartu: Tartu Ülikool, 2005), 98.

¹⁸ Külvi Teder, “Alusharidus - kas alus haridusteele? I osa” - *Tartu Luterliku Peetri Kooli Toimetised nr.3. Mõtte, sõna ja teoga. Valitud artikleid kristliku hariduskogukonna kasvuaastatest 2017 - 2020*, toim Toomas Nigola, Anneli Roose, Ölme Saks, Tarvo Siilaberg, Külvi Teder (Tartu: MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool, 2020), 23.

¹⁹ Eve Kikas, toim. *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. (Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2008).

Digivahendid on eraldi välja toodud seetõttu, et antud teemat ei ole käsitletud mitte üheski eelpool mainitud koolitusel või seminaril, kuid ometi on see välja toodud lastetöö tegijate poolt zoom-kohtumisel. Tänapäeva laps veedab palju aega digitehnoloogias ning see on tema jaoks kõnekas, seega saab selliste vahendite kaudu teha lasteöö kohtumise põnevaks, kaasahaaravaks ning last puudutada. Et mitte soodustada nutisõltuvust ning mitte kahjustada laste tervist, peaks siiski tegema seda tasakaalukalt. Ralf Peter Reimann toob oma artiklis “Uncharted territories” the Challenges of Digitalization and Social Media for Church and Society” välja, et kui me kasutame interneti, kui vahendit, siis on see samasugune meedium, nagu raadio või ajaleht või ajakiri, mis muutub instrumendiks, mida saab kasutada. Sellel on küll teatavad piirangud ja seda saab kõrvale jätta, kui see ei täida enda eesmärki. Sellega avaneb kiriku jaoks justkui uus kanal, mida on võimalik kasutada, et leida parim viis eesmärgi täitmiseks.²⁰

4. Aine läbinu teeb koostööd teiste lastetöö tegijatega ning koguduseliikmetega laste kaasamisel kristlikusse kogukonda

Jeesus ütleb “Laske lapsed minu juurde tulla, ärge keelake neid” (Mk 10:14). Lapsed on alati olnud Jumala plaanis juba loomisest peale (1Ms 4), seega on nad alati olnud koguduses kaasas, mistõttu peaksid ka nemad olema seotud koguduses toimuvaga ja olema kogudusse kaasatud. Teiste kogustega koostöö tegemine aitab vahetada ideid ja mõtteid, kuidas lapsi paremini kaasata ning kuidas Jumala Sõna paremini nendeni jõuaks. Samuti aitab see lastetöö tegijatel jagada oma rõõmudest ning muredest ja anda tunnistust Jumala tegutsemisest.

2.2 Hindamismeetodite valik ning põhjendused

Selleks, et tagada ja kontrollida õpiväljundite saavutamist, on ainekavas välja toodud ka kolm ülesannet, mille aine läbija peab saama arvestatud, et kogu koolitus arvestatud saada. Välja on toodud hindamismeetodi kirjeldus, mida aine läbija peab täpsemalt tegema ning kriteeriumid, mida hindamismeetodi puhul arvesse võetakse.²¹

²⁰ Ralf Peter Reimann, ““Uncharted territories” the Challenges of Digitalization and Social Media for Church and Society” - *The Ecumenial Review* 69, nr 1 (2017), 67-79, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/erev.12267>

²¹ Kadi Tingas, “Veebikursus “elumuutev noorteöö””, bakalaureusetöö (Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar, 2022), 13 - 15. https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2022/06/K_Tingas_loputoo.pdf

Esimeseks hindamismeetodiks on lastetöö poolaastaplaani koostamine. Antud ülesande raames tuleb esitada kogudusega läbiräägitud lastetöö poolaastaplaan. Ülesande juures pannakse rõhku eesmärkide sõnastamisele ning koostööle kogudusega - poolaastaplaan peab minema kokku koguduse suurema plaaniga. Samuti on lähtunud laste arengust ning resurssidest ja lastetöö meeskonnast. Antud ülesandega on võimalik kontrollida õpiväljundeid 2 ja 4 - plaani koostamisel tuleb teha koostööd teiste lastetöö tegijatega ning kogudusega, samuti tuleb lähtuda eesmärkidest, mis on püstitatud silmas pidades laste arengut ning koguduse suuremat pilti. Kaudselt on ülesanne seotud ka õpiväljunditega 1 ja 3, sest mingil määral tuleb läbi mõelda ka meetodid ning ka enda ressursid.

Teiseks hindamismeetodiks on lastetöö kohtumise kavandamine konspekti vormis. Antud töö juures on eelnevalt ette antud konspekti vorm, mis on koostatud Tartu Ülikooli Haridusteaduste Instituudi poolt lasteaiaõpetaja tudengite praktika õppetegevuste planeerimiseks (lisa 2)²² ning kohandatud vastavalt antud koolitusele, et see oleks kasutatav koguduse lastetöö tegijatele. Vorm sobib ennekõike just seetõttu, et aitab läbi mõtestada laste tegevused lastetöö kohtumise ajal ning sisu, miks midagi lastetöö kohtumisel tehakse. Selle meetodiga kontrollitakse õpiväljundite 2 ja 3 täitumist.

Kolmandaks hindamismeetodiks on eneseanalüüsi kirjutamine. Eneseanalüüs aitab kursuse läbijal ennast ja enda tehtud lastetöid analüüsida - tuua välja enda kui lastetöö tegija tugevused ning arenemiskohad ja mõtted, kuidas võiks areneda. Samuti aitab see lastetöö tegijal hinnata enda ressursse, et teha lastetöid jätkusuutlikult ning aitab näha suuremat tervikpilti, kuhu paigutub koguduse lastetöö, aga ka lastetöö tegija individuaalselt. Antud hindamismeetodiga kontrollitakse õpiväljundit 1.

2.3 Ainekava sisu

Koolitus on oma olemuselt jaotatud nelja ossa, millest kolm läbitakse kohapeal Kõrgema Usuteadusliku Seminari ruumides ning üks osa läbitakse veebipõhiselt õppevideotena. Selline jaotus on tulenenud asjaolust, et lastetöö tegijad avaldasid soovi kohtuda ja vahetada oma

²² Taru Ülikooli Haridusteaduste Instituut. *Tegevuskonspekt*. (Tartu, Tartu Ülikool. 2020).

mõtteid ja kogemusi ka kohapeal ning veebis videote kuulamine annab ka osalise paindlikkuse ajaplaneerimise ja jagamise suhtes.

Esimesel kohtumisel on käsitletavat teemat suuresti seotud koguduse olemusega ning sellega, kuidas lastetöö tegija paigutab ennast koguduse tervikpilti. Oluline on lahti mõtestada, mis on koguduse eesmärk ning kuidas lastetöö suhestub koguduse eesmärkidega. Päeva jooksul puudutatakse Jumalasuhte teemat, kuna lastetöö tegija jaoks on oluline mõista, mis on Jumala tahe nii koguduse lastetöös kui ka tema isiklikus elus.²³ Esimese kohtumise lõpus antakse tutvustav sisend videoloengutesse.

Teine blokk on videoloengute blokk. Bloki käigus saab kuulata kaheksat videoloengut, mis aitavad lastetöö tegijat veel tema isikliku jätkusuutlikuse kohapealt - ajaplaneerimine ning vaimse tervise hoidmine. See on oluline, et lastetöö tegijal jätkuks aega, energiat ning tahet lastega tegeleda. Ülejäänud kuus loengut on sisendina juba järgmisesse kohtumisse. Kuus videot puudutavad erinevate vanuseastmete arengut. Kuna 3 aastase ja 12 aastase arenguline vahe on äärmiselt suur²⁴, siis on need omakorda jaotatud 3-5 aastased, kes on oma arengult üsna sarnased, seejärel 6-9, mis on üleminek kooli, kus laps areneb hüppeliselt ja saab iseseisvamaks²⁵, seejärel juba 10 - 12 aastased, kes suudavad juba mõelda abstraktsemalt.²⁶ Enne seda on käsitletud veel laste usulist arengut ja seda läbi vaatevinkli, et kuidas lastega usulistel teemadel rääkida ning viimaks ka töötamine HEV - lastega ehk haridusliku erivajadusega lastega.. Videoblokk lõpeb Moodle testiga, et kinnistada teadmisi.

Kolmandal blokil ehk teisel kohtumisel on põhiline rõhk erinevatel õppemeetoditel ning visualiseerimisel. Seda just seepärast, et anda koguduse lastetöö tegijatele erinevaid ideid, kuidas muuta lastetöö kohtumisel õpetatu nende jaoks kättesaadavaks ning arusaadavaks, et piiblilugu või tarkusetera päriselt lapseni jõuaks. Erinevate õppemeetodite kasutamine rikastab ja toob laste

²³ Dallas, *Hearing God. Developing a Conversational Relationship with God.* 8-9.

²⁴ Henry Gleitmann, James Gross, Daniel Reisenberg, "Areng. Imikuiga ja lapsepõlv" - *Psühholoogia (Kirjastus Hermes, 2014)*, 648 - 681.

²⁵ Kikas, *Õppimine ja õpetamine kooleelses eas.*

²⁶ Gleitmann, Gross, Reisenberg, "Areng. Imikuiga ja lapsepõlv", 648 - 681.

jaoks vaheldust kohtumistesse ning aitab luua paremad seosed. Visualiseerimine ja selle erinevad meetodid on olulised, et kohtumisel käsitletu jääks paremini meelde.²⁷

Neljandal kohtumisel puudutatakse tagasiside andmist, kuna ka see on pidev osa lastetööst. Räägitakse ka eneseanalüüsist - vahendist, mis aitab lastetöö tegijal ennast lahti mõtestada. Eneseanalüüs annab võimaluse näha lastetöö tegija tugevusi, mida kasutada ja miks mitte ka veel arendada, aga ka arengukohad ja aitab mõelda erinevaid meetodeid, kuidas ennast arendada. See tagab lastetöö, mis on jätkusuutlik ja kohandunud nii lastega kui ka ajastuga. Samuti võetakse ka kokku aine jooksul nähtu ja kuuldu ning antakse tagasisidet ainele.

²⁷ Kikas, *Õppimine ja õpetamine kooleelses eas*.

KOKKUVÕTE

Käesoleva projekti raames on loodud ainekava ning ettevalmistatud täiendkoolitus “Lapsest lähtuv koguduse lastetöö”. Koolituse planeeritav toimumisaeg on sügis/talv 2024. Ainet on võimalik läbida üksinda kui ka kogu lastetöö meeskonnaga. Tulenevalt koguduse lastetöö tegijate tagasisidest ja sisendist, on aine osaliselt veebipõhine, kuid toimuvad ka kohtumised Tallinnas, Kõrgema Usuteadusliku Seminari õpperuumides.

Koolituse vajadus tulenes autori kogemusest, et kogudustes lastetööd tegevad liikmed on tihti peale noored ning neil on igatsus nii pedagoogiliste teadmiste järele (kuidas töötada lastega, et õpitu ja kogetu neile meelde jääks?) kui ka eneseanalüüsi, enda jumalasuhte arendamise ja koostöö arendamise järele. Seega saigi eesmärgiks luua täiendkoolitus, mis hõlmaks tervikuna erinevaid aspekte koguduse lastetöö ja lastetöö tegija juures.

Töö põhiosa on moodustanud ainekava koostamine lähtudes koguduse lastetöö tegijate vajadusest. Koostamise käigus on saadud ülevaade, milliseid teemasid on varasemalt käsitletud lastetööd puudutavatel koolitustel ja kohtumistel ning millised võiksid olla tänasel päeval koguduse lastetöö tegijate vajadused. Samuti on antud ülevaade kursuse ülesehitusest, mille moodustavad kolm kohtumist Tallinnas ning erinevad videoloengud erinevatel teemadel. Tervikuna on kaetud erinevad osad koguduse lastetööst, mis võiks anda võimalikult suure tervikpildi ja baasteadmised lastetöö tegijale.

Kuna osa ainest toimub kohtumistena, mis antud projekti kaitsmiseks pole veel aset leidnud, saab koolitus oma lõpliku vormi sügisel ja talvel 2024/2025, kuid projekti jaoks on loodud Moodle keskkond ning valmis on 4 õppevideot. Töö autorist sõltumatutel asjaoludel tuleb neli videot filmida ka augustis 2024.

Autor on tänulik kõikidele asjaosalistele, kes on nõus koolitusele oma teadmiste ja ajaga panustama. Eriline tänu läheb juhendaja Kadi Tingasele kiire ja meeldiva koostöö eest ning Einike Pillile, kes on olnud abiks õpiväljundite sõnastamisel ja ainekava koostamisel. Samuti

Hans-Kristen Sapasele ja Karl-Emil Kasele, kes on aidanud õppevideote filmimise ja monterimisega.

SUMMARY

Within this project, a base training course “child centered church children ministry” has been created. A curriculum has been provided and also some preparations, as the course will take place in autumn/winter 2024/2025. Coming from the feedback of children workers in different churches, the course is built-up by meetings in the rooms of Estonian Theological Seminary in Tallinn, but also videos. The course can be passed either individually or as a group of children workers of one church.

The need for the course is based on the experience of the author, that children workers in Estonia miss knowledge of pedagogy (working with children), self analysis and developing their relationship with God and different collaborations. The aim of this project was to create a course that offers a wide spectrum of knowledge in different aspects of church children ministry.

The biggest part of this graduation paper is covered by building the curriculum for the course, which is based on the need of children ministry workers in different churches. Throughout this work a small overview has been created of what topics had been covered in different meetings and courses for children ministry teams before, but also what could be the needs for the people in children ministries today. Included also is the layout of the course, which is built-up as 3 meetings and videos between. In general, different topics on different aspects of church children work have been covered that could give a great overview of the church children work.

As the course has not been taken place for the presentation of this paper, it will take it's final form as it is given in autumn/winter 2024/2025. The digital learning environment Moodle has been created and also 4 videos out of 8 have been filmed (4 of them need to be done in august for the reasons not affected by the author).

KASUTATUD KIRJANDUS

Aruväli, Sigrid; Kaldas, Heli; Pilli, Einike; Reppo, Signe. *Juhendmaterjal täiendkoolituse õppekava koostamiseks*. Tartu: Haridus- ja teadusministeerium, 2016.

Eesti EKB Liit. “Lastetöö Sütik '24”, <https://kogudused.ee/lastetoo-sutik24/> (vaadatud 22. aprillil 2024).

Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, “Koguduse liikmeskond” - *Üle mõistuse rahu. Elust ja teenimisest 2023. Aastal* (Tallinn: Eesti Evangeeliumi Kristlaste ja Baptistide Koguduste Liit, 2024), 49-52

Gleitmann, Hanry.,Gross, James. Reisenberg, Daniel. “Areng. Imikuiga ja lapsepõlv” - *Psühholoogia (Kirjastus Hermes, 2014), 648 - 681*.

“John 15”, Biblehub Interlinear, <https://biblehub.com/interlinear/john/15.htm> (Vaadatud 4. mail 2024).

Kikas, Eve. toim. *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. (Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2008).

Kõrgem Usuteaduslik Seminar, “Ainekava. Kristlik spiritualiteet ja spiritualiteedi praktika”. <https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2024/01/Kristlik-spiritualiteet-2023-24-1.pdf> (vaadatud 4. mail 2024).

Kõrgem Usuteaduslik Seminar, “Ainekava. Laste ja noorte vaimuliku arengu toetamine.” [file:///Users/meerijakobson/Downloads/Ainekava-1%20\(1\).pdf](file:///Users/meerijakobson/Downloads/Ainekava-1%20(1).pdf) (vaadatud 4. mail 2024).

Lastetöö koolituse tunnistused 2007-2008, Jätkusuutlik lastetöö, 12. märts 2008. Kaust: 20
taiendkoolitused, 2007-2008, lastetöö. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online
arhiiv.

Lastetöö konverents “Kasvame koos” tunnistused, 03.mai 2019. Kaust: 20 taiendkoolitused,
2019. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online arhiiv.

Lastetöötegitajate koolitus puzzle tunnistused, Lastetöötegitajate koolitus “Pusle”, 03. aprill 2013.
Kaust: 20 taiendkoolitused, 2013. Kõrgema Usuteadusliku Seminari failisüsteemi online arhiiv.

Pilli, Einike. “Terviklik elukestva õppe kontseptsioon Eesti protestantlike koguduste kontekstis”,
doktoritöö (Tartu: Tartu Ülikool, 2005).

Pilli, Einike. E-kiri autorile, 18. märts 2024.

Reimann, Ralf Peter. ““Uncharted territories” the Challenges of Digitalization and Social Media
for Church and Society” - *The Ecumenial Review* 69, nr 1 (2017), 67-79,
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/erev.12267>

Schihalejev, Olga; Kirikal, Kaisa toim. *Jätkusuutlik lastetöö koguduses* (Tallinn: Eesti Kirikute
Nõukogu, 2012).

Teder, Külvi. “Alusharidus - kas alus haridusteele? I osa” - *Tartu Luterliku Peetri Kooli
Toimetised nr.3. Mõtte, sõna ja teoga. Valitud artikleid kristliku hariduskogukonna
kasvuaastatest 2017 - 2020*, toim Toomas Nigola, Anneli Roose, Õilme Saks, Tarvo Siilaberg,
Külvi Teder, 19-23 (Tartu: MTÜ Tartu Luterlik Peetri Kool, 2020).

Taru Ülikooli Haridusteaduste Instituut. *Tegevuskonspekt*. (Tartu, Tartu Ülikool. 2020).

Tervise Arengu Instituut, Tartu Ülikool. *Eesti rahvastiku Vaimse Tervise uuring*. (Tartu, 2022)
<https://tai.ee/sites/default/files/2022-06/Eesti%20rahvastiku%20vaimse%20tervise%20uuring.pdf>

Tingas, Kadi. Messenger sõnum autorile, 22. jaanuar 2024.

Tingas, Kadi. “Veebikursus “elumuutev noorteöö””, bakalaureusetöö (Tallinn: Kõrgem Usuteaduslik Seminar, 2022), 13 - 15.

https://kus.kogudused.ee/wp-content/uploads/2022/06/K_Tingas_loputoo.pdf

Willar, Dallas. *Hearing God. Developing a Conversational Relationship with God*. 8-9

https://books.google.ee/books?hl=en&lr=&id=sSUvEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT4&dq=relationship+with+god&ots=b9AETwAyt0&sig=qJwEz2rAz07j7fVWIFF2l2LLCk0&redir_esc=y#v=onepage&q=relationship%20with%20god&f=false

World Health Organization, *Mental Health*,

https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response/?gad_source=1&gclid=CjwKCAjwrcKxBhBMEiwAIVF8rI8ByfOBRGjwKPI6CrB7J6Qi3C19lvYj4ZmDwAhCcmp8tWxBYpXjrhcD70QAvD_BwE (Vaataud 4. mail 2024).

LISAD

Lisa 1 - Ainekava

Kursuse nimi Lapsest lähtuv koguduse lastetöö

Kursuse maht - 3 EAP, 21 kontakttundi, 59 t iseseisvat tööd

Kursuse nimi inglise keeles – Child centered church children work

Kursuse õppejõud – Meeri Jakobson

Õpiväljundid. Õppeaine lõpuks üliõpilane...

- analüüsib ennast lastetöö tegijana ja kristlasena, enda jumalasuhet ja vaimset tervist, et teha lastetööd jätkusuutlikult.
- planeerib ja teostab lastetööd lähtudes koguduse ja lastetöö õppijakesksetest eesmärkidest, mis arvestavad laste arengu ja vajadustega.
- kasutab erinevaid õppemeetodeid ja visualiseerimise vahendeid, sh digivahendeid.
- teeb koostööd teiste õpetajate ning koguduseliikmetega laste kaasamisel kristlikusse kogukonda.

Hindamismeetodid ja hindamiskriteeriumid

Hindamismeetodid	Täht-aeg	Hindamiskriteeriumid
Lastetöö poolaastaplaani koostamine		<ul style="list-style-type: none">• Poolaastaplaani koostamise protsess (koguduse juhtide ja meeskonnaga) on kirjeldatud.• Eesmärgid on sõnastatud õppijakeskselt, selgelt ja teostatavalt.• Lastetöö eesmärgid on kooskõlas koguduse eesmärkidega.

		<ul style="list-style-type: none"> • Plaanitu (õppesisu ja õppemeetodid) lähevad kokku ja võimaldavad eesmärki täita. • Plaanitu sobib laste ealise arengu ja vajadustega, on esitatud õppijakeskselt. • Lastetöö tegija on analüüsinud enda ja läbi rääkinud meeskonna ressursid ning kavandanud poolaasta plaani vastavalt nendele.
<p>Lastetöö kohtumise kavandamine</p> <p>konspekti vormis ja selle teostamine ning analüüs</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Kohtumine on terviklik ja vastab teemale. • Kohtumise sisu aitab saavutada seatud lastetöö eesmärgid. • Kasutatud on vähemalt ühte visuaalset vahendit. • Kasutatud on lapsest lähtuvaid ja eakohaseid põhimõtteid - aktiivsed tegutsejad on lapsed ning nendest lähtutakse kohtumist planeerides. Silmas on peetud lapse (usulise)arengu verstaposte ning nendega arvestatud. • Poolaastakavas seatud eesmärkide suunas liikumise kohta on kogutud tagasisidet. • Analüüsis on kirjas, mis läks laste perspektiivist vaadates kohtumisel hästi, mida peaks tegema järgmine kord paremini. • Kohtumise teostust on analüüsitud varem plaanitu valgel. • Analüüs puudutab vajadusel koostööd teiste lastetöö tegijatega.
<p>Eneseanalüüsi kirjutamine</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Eneseanalüüsis on mõtestatud enda kui lastetöö tegija tugevused ning arengukohad.

		<ul style="list-style-type: none"> • Arengukohad on lahti kirjutatud ning välja on toodud ka plaanid edasiseks arenguks.. • Eneseanalüüsis peegelduvad erinevad teemad, mida aine jooksul on käsitletud, silmas on peetud erinevaid aspekte lastetöö tegemisel ning lähtunud on koguduse lastetöö laiemast pildist.
--	--	---

Lõpphinde kujunemine. Õppeaine hindamine on mitmeeristav. Lõpphinde arvestatud saamiseks peavad olema arvestatud kõik kolm hindamismeetodit.

Õppeprotsessi kirjeldus koos sessiaegadega

<i>Eelnev töö</i>	<i>Sess</i>	<i>Kontaktundide selgitus</i>
	21. 09 7 tundi	<p>Sissejuhatus kursusele ja organisatoorsetele küsimustele vastamine. (Meeri Jakobson)</p> <p>Järgnevate teemade käsitlemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesmärgid (koguduse ja lastetöö eesmärgid) • Erinevate lastetööd puudutavate osapooltevaheline (kogudus, lastetöö meeskond, lapsevanemad, koguduse liikmed, teiste koguduste lastetöö tegijad) koostöö. (Gunnar Kotiesen - koostöö kogudusega Einike Pilli - koostöö meeskonnas Meeri Jakobson - koostöö lapsevanematega) • Lastetöö tegija ja Jumal (Lisete Lige) • Sissejuhatus teemadesse, mis tuleb kuulata iseseisvalt ja iseseisva töö korralduse selgitamine, küsimustele vastamine

<p>Iseseisev videoloengute kuulamine ning nende põhjal Moodle testi täitmine. 19 tundi</p>		<p>Iseseisvalt kuulata videoloengud järgnevatel teemadel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Lastetöö tegija vaimse tervise hoidmine (Karita Kibuspuu) ● Ajaplaneerimise põhimõtted (Arno Lehtsaar) ● Laste usuline areng (Külvi Teder) ● 3-5 aastaste laste areng (Meeri Jakobson) ● 6-9 aastaste laste areng (Ave Gill) ● 10-12 aastaste laste areng (Õnne Ints) ● HEV - lapsed ja nendega töötamine (Lea Kübar) ● Lapsest lähtuv õppimine (Külvi Teder)
	<p>19.10 7 tundi</p>	<p>Käsitletavad teemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Erinevad õppemeetodid (Pille Havakats) ● Erinevad visualiseerimise meetodid (Meeri Jakobson) ● Õppe planeerimine (Lea Edminster) ● Eriüritused lastetöös (Maria Kams) ● Kodutööde selgitamine
<p>Hidamismeetodite 1 ja 2 esitamine 35 tundi</p>	<p>tähtaeg 3.11</p>	<p>Koostada ning läbirääkida meeskonnaga lastetöö poolaastaplaan etteantud tabeli põhjal. TÄHTAEG: 3.11 (et jõuaks ka kohtumise teha)</p> <p>Lähtudes poolaastaplaanist teha etteantud tabeli põhjal lastetöö kohtumise konsept, kohtumine läbi viia ning seda analüüsida.</p>
	<p>16.11</p>	<p>Käsitletavad teemad:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● kogemuste vahetamise kohtumine ● edasiviiv tagasiside koguduses (Meelis Kibuspuu, Valtrik Pihl)

		<ul style="list-style-type: none"> • Eneseanalüüs lastetöö tegijana (Meeri Jakobson) • Tagasiside ainele (Meeri Jakobson)
Hindamismeetod 3 esitamine 5 tundi	tähtaeg 31.01	Kirjutada vabas vormis eneseanalüüs, kus on välja toodud enda kui lastetöö tegija tugevused ning arengukohad ja võimalused.

Kohustuslik kirjandus

- Schihalejev, Olga; Kirikal, Kaisa toim. *Jätkusuutlik lastetöö koguduses* (Tallinn: Eesti Kirikute Nõukogu, 2012).

Soovituslik kirjandus

- Kikas, Eve. toim. *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. (Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2008).
- Gleitmann, Hanry., Gross, James. Reisenberg, Daniel. “Areng. Imikuiga ja lapsepõlv” - *Psühholoogia (Kirjastus Hermes, 2014), 648 - 681.*

Lisa 2 - tegevuskonspekt

TEGEVUSKONSPEKT

Tegevuse teema:

Valdkond/valdkonnad:

Laste vanus:

Kuupäev:

Eeldatav laste arv:

Konspekti koostaja:

Tegevuse eesmärgid:

Laste eelteadmised ja oskused:

Eelnevalt vajalikud tegevused õpetajale:

Eelnevalt vajalikud tegevused õppijatele:

Tegevuseks vajalikud materjalid, vahendid, tarkvara ja veebiaadressid:

Tegevuse osad, struktuuri elemendid	Tegevuste kestus (min)	Laste tegevus	Juhendaja tegevus	Põhjendused, mida mingi tegevusega saavutada tahetakse. Ehk MIKS õpetajana nii teete/planeerite?
<p>I <i>Ettevalmistus põhiosaks</i></p> <p>* tähelepanu haaramine</p> <p>* eesmärgi teatamine</p> <p>* eelnevalt õpitu kordamine/vajaminevate teadmiste aktiveerimine</p>				
<p>II Põhiosa</p> <p>* peab tagama eesmärgi täitumise</p>				

<p>III Lõpetav osa</p> <p>* harjutamine, kinnistamine ja/või, rakendamine</p> <p>NB! + tagasiside</p> <p>* tegevuse kokkuvõtte/eesmärgi saavutatuse kontroll</p>				
<p>Lisad</p> <p>töölehed, lisamaterjalid jne</p>				

Sisend kõnelejale aines

Lapsest lähtuv koguduse lastetöö

Sissejuhatuseks:

Olen ütlemata tänulik, et oled nõus oma aja ja teadmistega panustama ainesse “Lapsest lähtuv koguduse lastetöö”. Järgnevast dokumendist leiad informatsiooni aine enda kohta, õpiväljundite, teemade ja muu korraldusliku info kohta. Samuti ka selle kohta, kuidas ennast ettevalmistada enda osa läbiviimiseks ning mida silmas pidada.

Aine taust:

Antud õppeaine on loodud murest, et kogudustes teevad lastetööd inimesed, kellel puudub pedagoogiline taust ning kellele oleksid suureks abiks baasteadmised lastega töötamisest, laste arengust ning lastetöö tegijana koostööst kogudusega ning eneseanalüüsist. Seega on aine eesmärgiks anda baasteadmised lastetöö tegijatele ning vahendid, mis võiksid neile kasuks olla lastetöö planeerimisel ja teostamisel. Kursust on võimalik läbida nii üksinda, aga ka meeskonna na. Aine läbimise eest on võimalik saada 3 EAPd.

Aine sihtgrupp:

Koguduste lastetöö tegijad erinevatest kogudustest ja konfessioonidest. Siinkohal tuleb olla valmis, et neil puudub igasugune pedagoogiline taust ning kogemus ja vanus võivad olla väga erinevad (alates põhikooli lõpu või gümnaasiumi noortest kuni eakate koguduse liikmeteni).

Aine õpiväljundid:

Aine läbinu:

- analüüsib ennast lastetöö tegijana ja kristlasena, enda jumalasuhet ja vaimset tervist, et teha lastetööd jätkusuutlikult.
- planeerib ja teostab lastetööd lähtudes koguduse ja lastetöö õppijakesksetest eesmärkidest, mis arvestavad laste arengu ja vajadustega.
- kasutab erinevaid õppemeetodeid ja visualiseerimise vahendeid, sh digivahendeid.
- teeb koostööd teiste õpetajate ning koguduseliikmetega laste kaasamisel kristlikusse kogukonda.

Läbitavad teemad ja kohtumised:

1. Kohtumine (Koskla 18, Tallinn)

- Eesmärgid (koguduse ja lastetöö eesmärgid)
- Erinevate lastetööd puudutavate osapooltevaheline (kogudus, lastetöö meeskond, lapsevanemad, koguduse liikmed, teiste koguduste lastetöö tegijad) koostöö.
- Lastetöö tegija ja Jumal

Iseseisev videote kuulamine:

- Lastetöö tegija vaimse tervise hoidmine
- Ajaplaneerimise põhimõtted
- Laste usuline areng
- 3-5 aastaste laste areng
- 6-9 aastaste laste areng
- 10-12 aastaste laste areng
- HEV - lapsed ja nendega töötamine
- Lapsest lähtuv õpikäsitus

2. Kohtumine (Koskla 18, Tallinn):

- Erinevad õppemeetodid
- Erinevad visualiseerimise meetodid
- Õppe planeerimine
- Eriüritused lastetöös

3. Kohtumine (Koskla 18, Tallinn):

- kogemuste vahetamise kohtumine
- edasiviiv tagasiside koguduses
- Eneseanalüüs lastetöö tegijana

Cheklis video filmimiseks:

Ettevalmistus:

- Saata Meerile enda tiitel või ametikoht, kuidas Sind kursuse jooksul tutvustame.
- Kui on soovi kasutada slaide või tuua esile videos kirjalikud pidepunktid, kirjakohtad või mõni muu visuaalne vahend, siis saata ka need Meerijakobon@gmail.com
- Vaadata üle, kas teemat ettevalmistades on lähtunud sihtgrupist (info eespool)
- Viidatud ja soovitatud kirjandus saata ka Meerijakobson@gmail.com

Video filmimine:

- Panna selga riided, mis ei ole liiga kirjud ning ei tõmba tähelepanu sisult
- Tulla kohale mõned minutid varem
- Kinni pidada ajagraafikust, et ka teistele jääks salvestusaega

Konkreetse teema sisend:

Teema:

Aeg:

Teema paiknemine kursusel:

Sisu suunitlus ja märkssõnad:

Kontaktid:

Aine vastutav õppejõud:

Meeri Jakobson

Meerijakobson@gmail.com

53028393

Videograaf:

Hans - Kristen Sapas